

«Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός»

Ἡ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
(ΒΟΪΝΟ-ΓΙΑΣΕΝΕΤΣΚΙ) ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Πρωτοπρεσβ. Γεωργίου Σεβτσένκο
«ΑΣΠΑΖΕΤΑΙ ΥΜΑΣ ΛΟΥΚΑΣ Ο ΙΑΤΡΟΣ Ο ΑΓΑΠΗΤΟΣ»
Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Ἀρχιμ. Νεκτάριος Ἀντωνόπουλος
Διόρθωση δοκιμίων: Γιάννης Σούκης
Στοιχειοθεσία-σελιδοποίηση: «Φοινίκη»
Ἐπιμέλεια ἐκτύπωσης: Ὁμίλος FORUM A.E.
Α' Ἐκδοση: Ὀκτώβριος 2011

Γιὰ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα:

© Ἀρχιμ. Νεκτάριος Ἀντωνόπουλος (Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος,
Σαγματᾶ, Τ.Θ.: 115 – 32200 Θήβα, τηλ.: 22610-97122, 22610-97156,
fax: 22610-97084, e-mail: imsagmata@gmail.com)
καὶ Π. Κυριακίδης - Ἐκδόσεις Ἀκρίτας A.E.

Πρωτότυπη ἔκδοση στὴ Ρωσία:

© Πρεσβ. Γεώργιος Σεβτσένκο καὶ ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος «НАУКА», μέ τίτλο:
«Приветствует вас Святитель Лука, врач возлюбленный»

A 10 11 OM 126 532

ISBN: 978-960-328-430-7

Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ Α.Ε.

ΕΔΡΑ:

- Ταγματάρχου Πλέσσα 29 καὶ Σωκράτους, 176 74 Καλλιθέα
Τηλ.: 210-9334554, 210-9314968, fax: 210-9404950

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ:

- Ἀθήνα: Στοά τοῦ Βιβλίου,
Πεσμαζόγλου 5, 105 64, τηλ.: 210-3247678
- Θεσσαλονίκη: Ἀγίας Σοφίας 40, 546 22, τηλ.: 213-0179830
- E-mail: akritas@pkbooks.gr
- www.akritas.net.gr

Τὸ παρὸν ἔργο πνευματικῆς ιδιοκτησίας προστατεύεται κατὰ τὶς διατάξεις τῆς ἐλληνικῆς νομοθεσίας (Ν. 2121/1993, ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ καὶ ἰσχύει σήμερα) καὶ τὶς διεθνεῖς συμβάσεις περὶ πνευματικῆς ιδιοκτησίας. Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ ἄνευ γραπτῆς ἀδείας τοῦ ἐκδότη καὶ τοῦ συγγραφέα κατὰ ὅποιονδήποτε τρόπο ἢ μέσο (ἠλεκτρονικό, μηχανικό ἢ ἄλλο) ἀντιγραφή, φωτοανατύπωση καὶ ἐν γένει ἀναπαραγωγή, ἢ ἀποθήκευση σὲ ἠλεκτρονικὴ μορφή, ἐκμίσθωση ἢ δανεισμός, μετάφραση διασκευῆ, ἀναμετάδοση στό κοινὸ σὲ ὅποιαδήποτε μορφή καὶ ἢ ἐν γένει ἐκμετάλλευση τοῦ συνόλου ἢ μέρους τοῦ ἔργου.

Πρωτοπρεσβυτέρου
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΕΒΤΣΕΝΚΟ

«Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκάς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητὸς»

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
(ΒΟΪΝΟ-ΓΙΑΣΕΝΕΤΣΚΙ) ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ἐπιμέλεια:

Ἀρχιμ. Νεκτάριος Ἀντωνόπουλος

Μετάφραση:

Μαρίνα Μουμλάντζε

ΑΚΡΙΤΑΣ

Πρόλογος

Μιά αὐγουστιάτικη μέρα τοῦ 1957 ὁ ὀγδοντάχρονος τότε Ἀρχιεπίσκοπος Λουκᾶς δέχθηκε μιὰ ἐπίσκεψη μᾶλλον ἀπρόσμενη. Ὁ ἐπισκέπτης του δέν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν δημοσιογράφου Μ. Ποπόβσκι, τὸν μετέπειτα πρῶτο βιογράφου του. Ὁ Ποπόβσκι περιγράφει μὲ πολλή συγκίνηση τὴ συνάντησή αὐτὴ καὶ διασώζει ἀκριβῶς κάποια πολὺ σημαντικὰ λόγια τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λουκᾶ: «Ἄν θὰ περιγράψετε τὴ ζωὴ μου, μὴν προσπαθήσετε νὰ ξεχωρίσετε τὸν χειρουργό ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο. Ἡ μορφὴ πού θὰ φανεῖ ἀπὸ ἓνα τέτοιο διαχωρισμὸ θὰ εἶναι ψεύτικη».

Ὁ Μ. Ποπόβσκι ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπόμενοι βιογράφοι του σεβάστηκαν τὴν ἐπιθυμία τοῦ γέροντα Ἀρχιεπισκόπου. Ὅχι ὅμως καὶ οἱ ἐκδότες τοῦ περιφημοῦ ἔργου του γιὰ τὴν χειρουργικὴ τῶν πυογόνων λοιμώξεων, πού ἐπέμεναν νὰ ἐκδοθεῖ τὸ ἔργο του χωρὶς τὴν ἀρχιερατικὴ ιδιότητά του. Ἔτσι πολλοὶ γιατροὶ πού σπούδασαν στὰ σοβιετικὰ πανεπιστήμια δέν γνώριζαν ὅτι ὁ συγγραφέας τοῦ ἔργου ἦταν ἐπίσκοπος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Τὰ πράγματα ὅμως ἄλλαξαν. Ἡ Ἐκκλησία στίς χώρες τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως βγήκε ἀπὸ τὸ περιθώριο. Τὸ νὰ εἶσαι χριστιανὸς δέν ἀποτελεῖ ἀδίκημα καὶ ἔγκλημα κατὰ τοῦ κράτους. Ἔτσι ἐπιτέλους ἡ «Χειρουργικὴ» κυκλοφόρησε ἀπὸ τὸν συγγενὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Β. Λισίτσιν σὲ νέα ἐπιμελημένη ἔκδοση περιλαμβάνοντας καὶ τίς δύο ιδιότητες τοῦ Ἁγίου: τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Καθηγητῆ. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ συγγραφέα ἐκπληρώθηκε ἔστω καὶ μετὰ τὸ θάνατό του.

Τὸ βραβευμένο αὐτὸ ἐκπληκτικὸ ἐπιστημονικὸ σύγγραμμα παραμένει γιὰ τὸν μὴ εἰδικὸ ἓνα ἀπλησίαστο, «σφραγισμένο» βιβλίο. Μόνον οἱ εἰδικοί μποροῦν νὰ τὸ ἀξιολογήσουν καὶ νὰ τὸ ἐκτιμήσουν. Τὸ 2008 ἔπεσε στὰ χέρια μας τὸ βιβλίο τοῦ καθηγητῆ Γ. Σεβτσένκο «Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητός». Μᾶς ἐξήγησαν πὼς ἀποτελεῖ μιὰ σημαντικὴ προσπάθεια κατανόησης τοῦ ἔργου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καθηγητῆ. Ὁ συγγραφέας μὲ ἐπαγωγικό τρόπο περιγράφει τὴν πορεία τοῦ ἁγίου Λουκᾶ στὸν ἐπιστημονικὸ χῶρο, τὰ πρῶτα βήματα, τίς πρῶτες ἀνακαλύψεις, τὰ λάθη καὶ τίς ἐπιτυχίες, τούς ἀγῶνες καὶ τίς ἀγωνίες. Ἔτσι καὶ ὁ μὴ εἰδικὸς θὰ μπορεῖ μέσα ἀπὸ τίς σελίδες τοῦ βιβλίου νὰ ἀποκτήσει μιὰ πληρέστερη εἰκόνα ἀπὸ τὴ μεγαλειώδη μορ-

φή του ἁγίου Λουκά. Παρ' ὅλο πού τό βιβλίο ἀσχολεῖται μέ τήν ἰατρική πλευρά του Ἀρχιεπισκόπου, ἐν τούτοις ὁ ἀναγνώστης θά διαπιστώσει πώς ὁ συγγραφέας δέν «διαχωρίζει τόν χειρουργό ἀπό τόν ἐπίσκοπο».

Εἶναι γνωστή πλέον ἡ ἀγάπη καί ἡ εὐλάβεια τῶν Ἑλλήνων πρός τό πρόσωπο του ἁγίου Λουκά. Σκεφθήκαμε πώς τό σημαντικό αὐτό βιβλίο θά ἔπρεπε νά κυκλοφορήσει στά ἑλληνικά. Ἀναζητήσαμε τόν συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ὀλοπρόθυμα μᾶς ἔδωσε τήν ἄδεια τῆς κυκλοφορίας του βιβλίου στή χώρα μας. Τόν εὐχαριστοῦμε θερμά γι' αὐτό καί εὐχόμεστε ὁ Θεός νά τόν ἐνισχύει στό ἔργο του, πού, ὅπως θά δεῖ ὁ ἀναγνώστης, σέ πολλά εἶναι παρόμοιο μέ του ἁγίου Λουκά.

Ὀλόθερμες εὐχαριστίες ἀπευθύνουμε στήν Μαρίνα Μουμλάντζε, στούς γιατρούς κ. Γεώργιο Παπαγεωργίου, π. Απόστολο Χατζηδῆμο καί Χρυσάνθη Κούκου γιά τήν μετάφραση καί ἐπιμέλεια του βιβλίου, καθώς καί τόν ἐκδοτικό οἶκο Ἀκρίτας γιά τήν ἀνάληψη τῆς ἐκδοσης αὐτῆς.

Πρὶν προχωρήσουμε στό κείμενο του Γ. Σεφτσένκο, παραθέτουμε μιᾶ συζήτηση-συνέντευξη ἀπό τήν πρώτη γνωριμία μας μέ τόν συγγραφέα.

Ἀρχιμ. Νεκτάριος

1η Ἰουλίου 2011
Μνήμη τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων
Κοσμά καί Δαμιανοῦ

Ἕνα πρωινό στή Μόσχα

Ὁ πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Σεφτσένκο, καθηγητής χειρουργικῆς, στό γραφεῖο του στό νοσοκομεῖο Πιρογκώφ Μόσχας (2010).

Πρὶν τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 2010 βρεθήκαμε σέ ἓνα ἀπό τά μεγαλύτερα νοσοκομεῖα τῆς Ρωσίας, στό Χειρουργικό Κέντρο «Πιρογκώφ», 545 κλινῶν. Ἀπλώνεται σέ μεγάλη ἔκταση. Διευθυντής του νοσοκομείου ὁ καθηγητής-χειρουργός Γεώργιος Σεφτσένκο.

Στήν εἴσοδο του νοσοκομείου δεσπόζει τό ἄγαλμα του μεγάλου Χειρουργοῦ Πιρογκώφ, ὁ ὁποῖος ἐργάστηκε τόν 19ο αἰῶνα καί ἄφησε ἐποχή. Τό ὄνομά του ἔχει γίνει θρύλος. Προχωρήσαμε στούς διαδρόμους του νοσοκομείου καί ἡ γραμματέας του καθηγητῆ μᾶς πέρασε στό γραφεῖο. Ὁ Γ. Σεφτσένκο μᾶς δέχθηκε μέ πολλή χαρά καί πλατύ χαμόγελο. Μπαίνοντας στό γραφεῖο του δοκιμάσαμε τήν πρώτη μεγάλη ἔκπληξη. Ὅλο τό δωμάτιο ἦταν γεμάτο εἰκόνες καί λειψανοθήκες μέ ἅγια λείψανα. Ἡ συζήτηση μαζί του κράτησε σχεδόν δύο ὥρες.

– Πρὶν ἀπό δύο χρόνια πήραμε στά χέρια μας τό βιβλίο σας γιά τόν ἅγιο Λουκά. Θεωροῦμε ὅτι εἶναι ἓνα πολύ σημαντικό βιβλίο, πού δείχνει τήν ἐπιστημονική πλευρά του ἁγίου Λουκά. Θά εἶναι πολύ ἐνδιαφέρον νά τό διαβάσουν οἱ γιατροί καί ὄχι μόνο. Κι ἐπειδὴ στήν Ἑλλάδα ὁ ἅγιος Λουκάς εἶναι πλέον πολύ γνωστός καί ἀγαπητός, πιστεύουμε ὅτι θά τό ὑποδεχτοῦν μέ πολλή χαρά.

– Χαίρομαι ἰδιαίτερα γι' αὐτό. Ἔχω ἀκούσει ὅτι ὁ ἅγιος Λουκάς εἶναι πολύ γνωστός στήν Ἑλλάδα καί, μπορῶ νά πῶ, μέ ἐκπλήσσει. Θά χαρῶ ἰδιαίτε-

ρα νά δώ τό βιβλίό τυπωμένο στά ελληνικά, γιά νά δοῦν ὅλοι τήν ἐπιστημονική πορεία τοῦ Ἁγίου.

- Θά θέλαμε νά μᾶς μιλήσετε καί γιά τή δική σας πορεία.
- Γεννήθηκα στό Γιάκουτσκ. Ὅταν ἤμουν τριῶν μηνῶν οἱ γονεῖς μου μετακόμισαν στήν Τασκένδη. Μείναμε ἐκεῖ πέντε χρόνια κι ἔπειτα μετακομίσαμε στήν πατρίδα τοῦ ἁγίου Λουκά, στό Κέρτς τῆς Κριμαίας. Τό 1965 πῆγα νά γραφῶ στήν Ἱατρική Σχολή τῆς Συμφερούπολης, ὅμως δέν μέ δέχτηκαν. Γράφτηκα στή Στρατιωτική Ἱατρική κι ἔπειτα γύρισα στήν Τασκένδη. Τελειώνοντας τήν Ἱατρική εἰδικεύθηκα στίς πυογόνες λοιμώξεις καί ἐξελίχθηκα σέ καρδιοχειρουργό. Ἐργάστηκα σέ διάφορα νοσοκομεῖα καί ἀργότερα ἔγινα πρύτανης τῆς Στρατιωτικῆς Ἀκαδημίας. Εἶχα ὑπό τήν ἐπίβλεψή μου 12.000 γιατρούς καί 450 τμήματα. Ὅλα αὐτά τά χρόνια προσπάθησα νά ἐκπαιδεύσω τούς γιατρούς μέ τό πνεῦμα τοῦ ἁγίου Λουκά. Εἶχα κλινική πού φέρει τό ὄνομά του, ἐνῶ στήσαμε καί μνημεῖο του. Γιά ἐννέα χρόνια δούλευα πολύ σκληρά καί ἐντατικά. Ἦθελα νά γράψω γιά τόν Ἅγιο πού πάντα θαύμαζα καί ἦταν πρότυπό μου. Ὅμως δέν εἶχα καθόλου χρόνο. Ἦθελα νά παραιτηθῶ, ἀλλά δέν μπορούσα. Τελικά μέ ἔκαναν ὑπουργό Ὑγείας καί πάλι δέν μπορούσα νά κάνω κάτι, γιατί ὁ φόρτος ἐργασίας ἦταν τεράστιος. Παρέμεινα ὑπουργός Ὑγείας πέντε χρόνια. Ὅταν ἀπελευθερώθηκα, ἔγραψα τό βιβλίό γιά τόν Ἅγιο. Ἐκλεινα τότε ἀκριβῶς τά ἐξήντα χρόνια μου καί 130 ἀπό τή γέννηση τοῦ ἁγίου Λουκά. Ὅμως καί πάλι δέν σταμάτησα. Τώρα εἶμαι διευθυντής σ' αὐτό τό Χειρουργικό Κέντρο.

- Ὅταν μπήκαμε στό γραφεῖο σας μᾶς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση τό ὅτι μοι-
άζει περισσότερο μέ παρεκκλήσι. Ἔχετε τόσα ἅγια λείψανα, εἰκόνες.

- Ἴσως δέν θά ξέρετε τή νέα ιδιότητά μου. Πρὶν δύο χρόνια, ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τοῦ ἁγίου Λουκά, ἐκπλήρωσα ἕνα ὄνειρό μου: χειροτονήθηκα ἱερέας! Κι ἔτσι ὑπηρετῶ τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο μέ αὐτή τή διπλή ιδιότητα, τοῦ γιατροῦ τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων. Οἱ Ἅγιοι ἐδῶ εἶναι οἱ βοηθοί μου. Πάντα ζητῶ τή βοήθειά τους πρὶν χειρουργήσω, καί ιδιαίτερα στίς δύσκολες καταστάσεις.

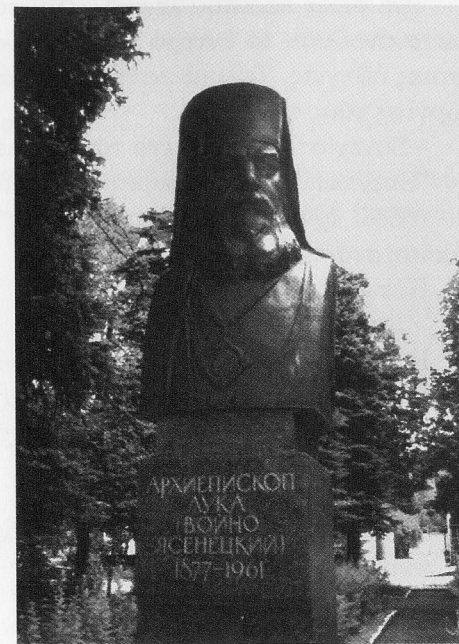
Σηκώθηκε ἀπό τό γραφεῖο καί μᾶς «ξενάγησε» στίς λειψανοθήκες. Τά ἅγια λείψανα πάρα πολλά. Τά ἀσπαζόταν μέ εὐλάβεια. Χαιρόταν σάν μικρό παιδί. Καθήσαμε πάλι στίς καρέκλες.

- Ποιό νομίζετε ὅτι εἶναι τό ιδιαίτερο στοιχεῖο πού ἀνέδειξε τόν ἅγιο Λουκά;

- Ὁ ἅγιος Λουκάς εἶχε δύο πολύ σημαντικά στοιχεῖα: τή βαθειά πίστη στόν Θεό καί τήν τέλεια ἐπιστημονική κατάρτιση. Τά βλέπουμε καί τά δύο στήν πορεία του. Ὅταν σπούδασε γιατρός στήν Ἱατρική Σχολή τοῦ Κιέβου, δέν ὑπῆρχαν εἰδικότητες ὅπως σήμερα. Καί ὁ ἅγιος Λουκάς δέν σπούδασε ἀποκλειστικά χειρουργική. Ὅταν πήρε τό πτυχίο του ἄρχισε νά χειρουργεῖ καί τά πῆγε ἄριστα. Γιατί; Εἶχε τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ κάλυπτε τίς ἀτέλειες, τόν φώτιζε κι εὔρισκε δημιουργικές λύσεις, πού καί σήμερα μᾶς ἀφήνουν κατάπληκτους. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι σέ περιόδους πού περνοῦσε πνευματική κρίση, πού ἔφευγε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ ἴδιος τά περιγράφει, δέν τά πῆγαινε καλά στίς ἐγχειρίσεις. Εἶχε πολλές ἀποτυχίες. Ὅταν ξεπερνοῦσε τήν κρίση, τότε καί στή χειρουργική τά πῆγαινε θαυμάσια. Ὅλα αὐτά τά γεγονότα δείχνουν κάτι. «Χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν». Ὑπῆρχε προεπαναστατικά μιᾶ εὐλογημένη συνήθεια. Ὅταν τελείωναν τό σχολεῖο οἱ μαθητές καί οἱ φοιτητές, τούς ἔδιναν τό πτυχίο μαζί μέ τό Εὐαγγέλιο. Μέσα στό Εὐαγγέλιο ἔβαζαν τό πτυχίο καί αὐτή ἡ συμβολική πράξη δείχνει πολλά. Ἔτσι πῆρε τό πτυχίο καί ὁ ἅγιος Λουκάς.

Ἐκεῖνη τή στιγμή χτύπησε τό τηλέφωνο. Τόν καλοῦσαν οἱ γιατροί ἀπό τά χειρουργεῖα. Ἄνοιξε τόν ὑπολογιστή καί σέ λίγο φάνηκε ἡ εἰκόνα ἀπό τό χειρουργεῖο. Οἱ βοηθοί του χειρουργοῦσαν στήν κοιλιακή χώρα.

- Σήμερα ἔχουμε μιᾶ δύσκολη ἐπέμβαση. Πρόκειται γιά ἕνα νέο παιδί, γιό ἑνός φίλου μας καθηγητῆ, πού ἔχει σοβαρό πρόβλημα στό ἔντερο. Προβληματιστήκαμε πολύ ἄν ἔπρεπε νά τόν χειρουργήσουμε, ἀλλά καί δέν ὑπῆρχε ἄλλη λύση. Ἔτσι ζητήσαμε τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί προχωρήσαμε. Ἐγώ σήμερα δέν χειρουργῶ ἀλλά ἐπιβλέπω.

Ἡ προτομή τοῦ ἁγίου Λουκά
στό νοσοκομεῖο Πιρογκάφ Μόσχας.

Ἐπί δέκα περίπου λεπτά μιλοῦσε μέ τούς χειρουργούς. Οἱ χειρουργοί μετακινούσαν τό ἔντερο τοῦ ἀσθενοῦς καί ὁ π. Γ. Σεβτσένκο ἔδινε κάποιες ὁδηγίες. Τελικά κατέληξαν κάπου. Ἐκानαν δύο τομές καί ὁ π. Γεώργιος τούς εἶπε:

– Συνεχίστε καί σέ λίγο τά ξαναλέμε.

Ἐπειτα πάτησε τό πλήκτρο. Μιά ἄλλη ἐγχείριση φάνηκε στήν ὀθόνη.

– Ἐδῶ ἔχουμε ἐγχείριση ἀνοικτῆς καρδιάς. Ἀπ’ ὅ,τι βλέπω, βρίσκονται ἀκόμη στό προκαταρκτικό στάδιο.

Πάτησε πάλι τό πλήκτρο.

– Κι ἐδῶ χειρουργοῦν στό γόνατο.

Κάτι εἶπε στούς χειρουργούς. Εὐλόγησε ἱερατικά τήν ὀθόνη κι ἔκλεισε τόν ὑπολογιστή. Ἦταν μιά σπάνια στιγμή γιά μᾶς. Ἀσυναίσθητα ἤλθε στό νοῦ μας ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Λουκά στό χειρουργεῖο, πού εὐλογοῦσε τούς ἀσθενεῖς πρὶν τήν ἐγχείριση.

– Εἶδαμε ὅτι τό νοσοκομεῖο εἶναι ἀφιερωμένο στόν Πιρογκώφ. Πεῖτε μας κάτι γι’ αὐτόν.

– Ἦταν ὁ μεγαλύτερος χειρουργός τόν 19ο αἰώνα στή Ρωσία. Τό ὄνομά του ἔχει γίνει θρύλος. Σήμερα προβάλλουν τόν γιατρό Πιρογκώφ. Ὅμως ἐτοιμάζω μιά ἐργασία, ὅπου θά προβάλλω καί τό πνευματικό κομμάτι τοῦ Πιρογκώφ, γιά τό ὁποῖο κανεῖς δέν μίλησε. Ὁ Πιρογκώφ, ὅταν τελείωσε τή Σχολή, πήρε κι αὐτός τό πτυχίο του μέσα στό Εὐαγγέλιο. Ἀρχικά ἦταν ἄθεος. Ὅμως πέρασε ἀρκετές ἀναστατώσεις καί μεγάλες θλίψεις. Ἡ ψυχική του κατάσταση ἦταν πολύ ἀσχημη. Ἦθελε νά αὐτοκτονήσει. Παρ’ ὄλο πού εἶχε φτάσει τόσο ψηλά καί οἱ ἄλλοι γιατροί τόν θαύμαζαν καί τόν ζήλευαν, ὁ ἴδιος βρισκόταν σέ ἀπελπιστική κατάσταση. Τότε ἀνοιξε τό Εὐαγγέλιο, τό ὁποῖο εἶχε ξεχάσει. Ἡ ψυχή του ἠρέμησε. Βρῆκε τή γαλήνη. Πλησίασε τόν Θεό. Ἐγινε πολύ πιστός ἄνθρωπος. Γιά τόν ἅγιο Λουκά οἱ πῖο πολλοί γνωρίζουν τό πνευματικό του ἔργο καί παραβλέπουν τό ἐπιστημονικό. Στό βιβλίο μου προβάλλω τό ἱατρικό του ἔργο. Τό ἀντίθετο συμβαίνει μέ τόν Πιρογκώφ. Ὅλοι τονίζουν τήν ἱατρική ἐπιστημονική του πλευρά. Στό βιβλίο πού ἐτοιμάζω προβάλλω τήν πνευματική του πλευρά. Καί θά σᾶς πῶ κάτι πού δέν εἶναι εὐρύτερα γνωστό. Ὁ τάφος του βρίσκεται στή Βύνιτσα τῆς Δυτικῆς Οὐκρανίας. Κατά τήν ἐκταφή του βρέθηκε ἀφθορο τό σῶμα του. Ὅλοι ἐκεῖ τόν θεωροῦν ἅγιο. Γίνονται μάλιστα καί θαύματα. Κάνουμε ἐνέργειες ὥστε ἡ Ἱερά Σύνοδος νά διακηρύξει ἐπίσημα τήν ἀγιότητά του! Ἐκεῖ στή Βύνιτσα χειροτονήθηκα κι ἐγώ ἱερέας ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Γουρία.

– Τόν γνωρίζουμε.

– Ὅπου νᾶναι θᾶρθει, τόν περιμένω.

Ἐβγαλε ἀπό τό συρτάρι του δύο βιβλία.

– Τό πρῶτο γράφει τό ὄνομά μου μέ τόν τίτλο τοῦ καθηγητῆ. Ὅμως τό δεύτερο, ἡ νέα ἔκδοση, ἀναφέρει τή νέα ιδιότητά μου: Πρωθιερέας Γεώργιος Σεβτσένκο.

Μᾶς ἀφιέρωσε τό δεύτερο. Θεωρεῖ πῖο σημαντικό τόν τίτλο τοῦ ἱερέως ἀπό τοῦ καθηγητῆ. Σέ λίγο ἀνοιξε ἡ πόρτα καί μπήκε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γουρίας. Μᾶς κοίταξε μέ ἔκπληξη.

– Δέν μπορῶ νά τό πιστέψω! Πῶς βρεθήκατε ἐδῶ;

Καθίσαμε ἀκόμη λίγο. Ἡ συζήτηση στράφηκε στήν ἐπίσκεψή του στήν Ἑλλάδα.

Ὁ χρόνος μᾶς κυνηγάει. Ἀποχαιρετήσαμε τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί τόν ἱερέα-καθηγητή. Βγαίνοντας σταθήκαμε λίγο στό ἄγαλμα τοῦ Πιρογκώφ. Τόν βλέπαμε διαφορετικά πλέον. Ἄλλος ἕνας ἅγιος καί μέγας ἐπιστήμονας. Ἄγνωστος ὡς πρὸς τό πρῶτο στοιχεῖο. Καί πῶς νά γίνει ἀλλιῶς; Ἡ ἀγιότητα εἶναι συνήθως μυστική. Δέν ἀγαπᾶ τή διαφήμιση, τίς φωνές, τά φῶτα τῆς δημοσιότητας. Ἡ ἀγιότητα ὑπῆρχε καί θά ὑπάρχει ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Καί θά ὑπάρχει ἐκεῖ πού δέν τό περιμένει κανεῖς.